

A. Dozić, H. Scholtanus
 Jaarboek esthetische
 tandheelkunde 2009
 Houten: Prelum Uitgevers, 2009
 237 blz., geïll. € 165,00.
 ISBN 978 90856 2054 9

Esthetische tandheelkunde

Dit is het tweede jaarboek over esthetische tandheelkunde, waarin de nadruk ligt op recente ontwikkelingen in de implantologie en de prothetiek.

Twee artikelen worden gewijd aan een gecompliceerde casus waarin eerst alle opties met hun voor- en nadelen worden besproken. Er wordt gebruikgemaakt van driedimensionale cone-beam-opnamen en diagnostische opstellingen. De mogelijkheden van implantologie, parodontologie, conventionele bruggen, etsbruggen en orthodontie worden afgewogen, waarbij prognoses worden gemaakt aan de hand van recente literatuur. De uitvoering van de behandeling wordt daarna uitvoerig beschreven.

Bijna eenderde van het boek wordt ingenomen door implantologische oplossingen in de esthetische zone. Botopbouwen, directe implantaatplaatsing, noodkronen, etsbare keramische bruggen, platformswitch; het komt allemaal aan de orde, zij het dat dit laatste principe niet verder wordt uitgelegd dan als platformwisseling.

Beide samenstellers van dit jaarboek schre-

ven ook ieder een artikel. Opmerkelijk is dat Dozić een tijdelijke composietbrug (Protemp) gebruikt die, na bijwerken tot de ideale vorm, met Fit Checker wordt gerelined om zo als model te dienen voor de te frezen CAD/CAM-onderstructuur. Scholtanus laat de ware praktijk zien van het stapsgewijs opbouwen van de dentitie bij extreme gebitsslijtage. Composiet-specialist Mangani betoogt over zijn voorkeur voor indirecte composiet-facings. Het voordeel van composiet is dat het beter te repareren is dan keramiek. Nadat eerst een diagnostische opwas is gemaakt, wordt dun geprepareerd, waarna de vensters in het laboratorium worden vervaardigd. De esthetiek en de slijtvastheid van deze restauraties zijn volgens Mangani beter dan bij de directe techniek.

Dit jaarboek is een prachtige uitgave geworden. De talloze afbeeldingen in het boek laten een duidelijker beeld zien dan men normaal in de mond met het blote oog kan waarnemen. Daarbij staat het zo vol informatie en is het zo prettig leesbaar dat je erin blijft lezen en bladeren. Een traktatie voor de tandarts die op dit gebied up-to-date wil blijven.

<http://www.kiza.nl/kiza/index.php>

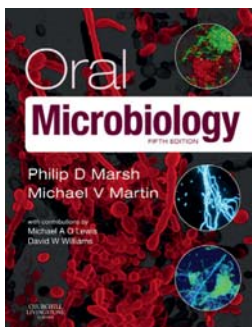
Infectieziekten en arbeid

Het Kennissysteem Infectieziekten en Arbeid (KIZA) is een website met informatie specifiek over infectieziekten in relatie tot werk en werkomstandigheden. Daarmee verschilt het van de websites van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Landelijke Coördinatiestructuur Infectieziektebestrijding (LCI). De doelstelling van het KIZA is het verzamelen, rubriceren en categoriseren van informatie over infectieziekten en deze te vertalen naar de bedrijfsgeneeskundige context. Achterliggende reden is dat informatiebronnen over infectieziekten in de bedrijfsgezondheidszorg nog onderontwikkeld zijn. De aangeboden informatie moet niet worden beschouwd als richtlijn of protocol. De website dient slechts als verzamelpunt van op de praktijk toegesneden informatie over infectieziekten in relatie tot de arbeid. Bij acute situaties is de website een belangrijke bron van informatie en daarnaast kan men voor advies in contact te komen met deskundigen.

In de praktijk worden infectieziekten en het dagelijks werk weinig met elkaar in verband gebracht, afgezien van ernstige en soms dodelijke

calamiteiten. Feit is dat meer dan 50% van het kortdurende werkverzuim gerelateerd is aan infectieziekten. Over de relatie tussen infectieziekten en de verspreiding daarvan via het werk zijn nog geen exacte gegevens voorhanden, maar duidelijk is dat geïnfecteerde werknemers in de zorgsector een extra risico voor hun collega's, de patiënten en het publiek vormen. De KIZA-website beoogt artsen en arbeidshygiënisten te helpen bij een systematische aanpak van de beroepsinfectieziekten, zowel op het individuele niveau van de werknemer als in het meer epidemiologisch onderzoek naar complete beroepsgroepen en branches.

Op de homepage staan onder andere zogenaamde 'allerts' over belangrijke onderwerpen. Er is een alfabetisch register van infectieziekten, die per ziekte details over symptomen, oorzaak, verspreiding, behandeling en preventie geeft. De informatie is ook toegankelijk via de knoppen 'Beroepen' (ook de tandarts), 'Werksituaties', 'Contactbronnen', 'Transmissie', 'Kwetsbare groepen' en 'Per orgaan'. Ook is er een lijst met links naar externe informatiebronnen. Kortom, een waardevolle informatiebron over infectieziekten in relatie tot werk.

P.D. Marsh, M.V. Martin, M.A.O. Lewis, D.W. Williams
Oral microbiology
Edinburgh: Churchill Livingstone Elsevier, 2009
232 bl., geïll. € 62,99.
ISBN 978 0 443 10144 1

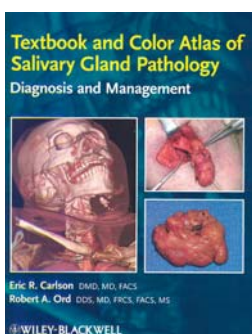
Orale microbiologie

In het Nederlandse taalgebied bestaat geen specifiek boek over de microbiologie van de mond. Zelfs Engelstalige boeken zijn schaars. Het is daarom goed dat Philip Marsh zijn boek 'Oral microbiology' na 10 jaar bijgewerkt heeft tot een standaardwerk dat weer volledig up-to-date is. Met slechts 232 pagina's, verdeeld over 11 hoofdstukken is het kort en bondig maar wel compleet.

Het boek begint met enkele hoofdstukken over de mondholte als 'woonplaats' voor micro-organismen en over de wisselwerking die deze micro-organismen hebben met de verschillende weefsels, speeksel en voedingsstoffen uit het dieet. Op heldere wijze biedt Marsh inzicht in de chemische en metabolische processen die de orale microflora veroorzaakt en hij houdt daarbij voortdurend vast aan de praktische consequenties die die processen hebben op de homeostase van de mond. Het hoofdstuk over tandplaque begint met een paragraaf over 'biofilms'. Dat doet vermoeden dat de auteur de overstap maakt van tandplaque als ongestructureerde kleverige

massa naar een goed gereguleerd ecosysteem dat kenmerken heeft van een weefsel, bestaande uit gedifferentieerde celtypen. Helaas heeft hij dat niet aangedurfd en beperkt hij zich tot een enigszins oppervlakkige beschrijving. Het daaropvolgende hoofdstuk over de plaque-gerelateerde ziekten cariës en parodontitis is gedurfd. Marsh behandelt die 2 aandoeningen door elkaar en geeft goed inzicht in de gemeenschappelijke microbiologische achtergronden van deze ziekten, waarmee ook duidelijk wordt dat vatbaarheid voor en progressie van beide aandoeningen zich moeilijk laten voorspellen.

In de laatste 5 hoofdstukken behandelt Marsh verschillende orale infecties, zowel vanuit klinisch perspectief als vanuit het perspectief van de etiologie. Daarmee is het een compleet boek geworden dat, door het compacte karakter, geen volledige diepgang kan hebben. Door aan elk hoofdstuk een lijstje aanbevolen literatuur te voegen heeft de auteur die omissie gepareerd. Het boek is zeer fraai geïllustreerd en bevat een goede basis aan microbiologische kennis voor elke (toekomstige) tandarts.

E.R. Carlson, R.A. Ord
Textbook and color atlas of salivary gland pathology. Diagnosis and management
Ames: Wiley-Blackwell, 2008
344 bl., geïll. € 106,70.
ISBN 978 0 8138 0262 6

Diagnostiek en behandeling van speekselklier-aandoeningen

Dit boek behandelt op heldere wijze een groot aantal aspecten van aandoeningen waarbij de speekselklieren betrokken zijn - direct of indirect. Het boek begint met een beknopte, maar heldere uiteenzetting van de chirurgische anatomie, embryologie en fysiologie van de speekselklieren, gevolgd door een hoofdstuk gewijd aan de beeldvorming. Daarin komen technieken als CT, MRI, PET en echografie uitgebreid aan bod en het verhaal is goed geïllustreerd. Helaas staan de auteurs nauwelijks stil bij de (on)mogelijkheden van technieken als blanco röntgenfoto's, sialografie en sialendoscopie. In een hoofdstuk over speekselstenen, die goed gedetecteerd kunnen worden met blanco röntgenfotografie, gaan ze hier wel op in. De speekselstenen komen aan bod samen met de oorzaken, klinische benadering en behandeling van infecties, cysten, en tumoren die in de speekselklieren kunnen voorkomen. Daarop volgt een helder hoofdstuk over systeemziekten met een manifestatie in de speekselklieren en de gevolgen van traumata in de regio waar de speekselklieren zijn gelegen. De auteurs bespreken ook de voor- en nadelen van een parotisbiopt in plaats van een lipbiopt bij de

diagnostiek van het syndroom van Sjögren. Verder wordt zeer uitgebreid stilgestaan bij de diagnostiek en behandeling van speekselklier-tumoren en andere tumoren die in deze regio kunnen voorkomen. Dit onderdeel beslaat een aanzienlijk deel van het boek, zo'n 130 pagina's.

Een volgend hoofdstuk gaat over (weinig voorkomende) traumatische beschadigingen van de speekselklieren. Het is vooral een compilatie van de ervaringen van de auteurs, aangevuld met beschrijvingen uit de literatuur. Het laatste hoofdstuk (over onder meer aangeboren afwijkingen, speekseldiagnostiek, kwijlen en ischemische of degeneratieve aandoeningen) is zeer kort en zou in een volgende versie van dit boek uitgebreid mogen worden.

Helaas laat de kwaliteit van veel illustraties (behalve in het hoofdstuk over beeldvorming) te wensen over. Maar al met al is het een informatief boek, vooral voor diegenen die zich met de diagnostiek en chirurgische behandeling van aandoeningen van de speekselklieren bezighouden. Voor de tandarts-algemeen practicus is dit boek van minder waarde.